

Paragraaf Weerstandsvermogen & Risico Beheersing

I. Inleiding

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de risico's die een gemeente loopt weergegeven en gekeken of er voldoende capaciteit is om deze risico's op te vangen, mochten ze optreden. Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Midden-Groningen weer.

De kengetallen kunnen nog niet voor de gemeente Midden-Groningen berekend worden, aangezien er nog geen balans en exploitatie voor de gemeente is.

Voor de gemeente Midden-Groningen zal een nieuwe kadernota 'Herijking Weerstandsvermogen en Integraal Risicomanagement' worden opgesteld. De systematiek in deze paragraaf zal als uitgangspunt worden gebruikt. Vooruitlopend op de kadernota zijn de hoofdpunten in deze paragraaf opgenomen.

De paragraaf is als volgt opgebouwd. Allereerst zullen de kaders worden geschetst. Onder andere wat is weerstandsvermogen en wat is weerstandscapaciteit. Daarna wordt ingegaan op risicomanagement, benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen en de daaruit voortvloeiende weerstandscapaciteit.

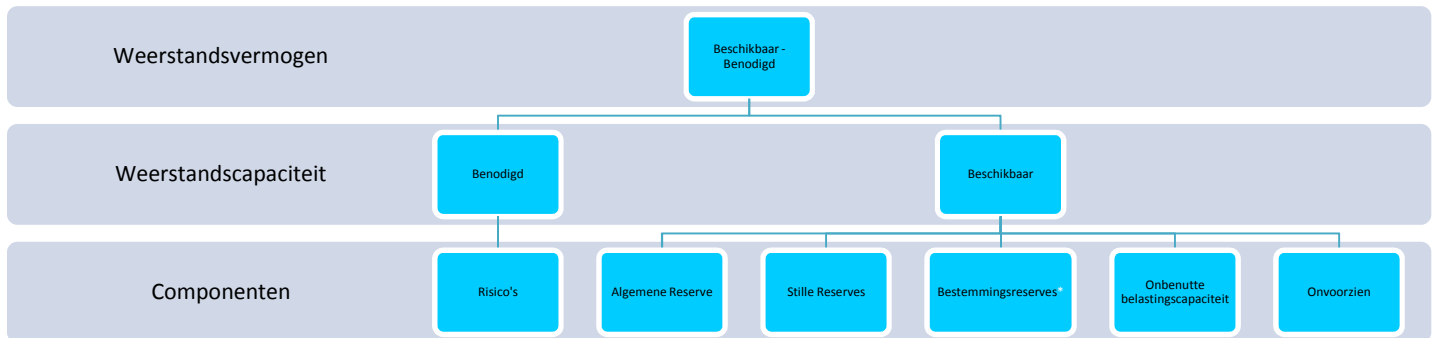
II. Risico's versus onzekerheden

Het is van belang dat het duidelijk is wanneer iets als risico kan worden geïdentificeerd. Daarom zal er een duidelijk begrippenkader moeten zijn. Wat zijn "risico", wat zijn "onzekerheden" en wat wordt verstaan onder "aandachtspunten". In onderstaande tabel is het onderscheid te zien.

Omschrijving	Tijd	Effect
Risico	Niet kwantificeerbaar	Kwantificeerbaar
Onzekerheid	Kwantificeerbaar	Niet kwantificeerbaar
Zekerheid	Kwantificeerbaar	Kwantificeerbaar
Aandachtspunt	Niet kwantificeerbaar	Niet kwantificeerbaar

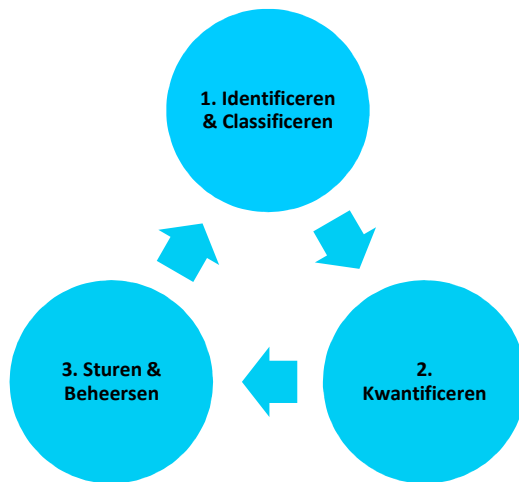
III. Weerstandsvermogen vs. Weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen is het verschil tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit zijn de onderdelen die door het BBV zijn aangewezen als mogelijke bronnen van weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit zijn de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. In onderstaand figuur zien we de schematische weergave van de componenten die onder de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit vallen.

IV. Risicomanagement

Het proces van identificeren tot mitigeren kan in drie hoofdstappen worden onderverdeeld. Ten eerste zal een gebeurtenis moeten worden geïdentificeerd worden als risico en vervolgens geclassificeerd. De tweede stap is het kwantificeren van de risico's. De laatste stap is het sturen en beheersen.

Identificeren & Classificeren

Het identificeren van een gebeurtenis als risico kan worden gedaan aan de hand van de criteria die te vinden zijn in tabel 1. Hiermee kan bepaald worden of een gebeurtenis een risico, onzekerheid, zekerheid of aandachtspunt is. Het classificeren van de risico's is bedoeld om na te gaan of een risico in de invloedssfeer ligt van de gemeente of juist niet. Zogenaemde interne en externe risico's.

Kwantificeren

Is een gebeurtenis eenmaal als risico geïdentificeerd en geclassificeerd dan zal deze gekwantificeerd moeten worden. Dit gebeurt via de volgende structuur: het effect/gevolg van risico maal de kans van optreden. Structurele risico's worden in de berekening maal twee gedaan (huidig jaar en opvolgend jaar). Incidentele risico's keer één. De totale som van risico's worden maal 90% gedaan (waarschijnlijkheidscorrectie van 10%). De totale som van risico's inclusief de correctie is gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit.

Sturen en Beheersen

Er zijn verschillende opties voor het sturen en beheersen van risico's. De maatregelen die genomen kunnen worden zijn de volgende: accepteren, verminderen, vermijden, overdragen en delen.

V. Beschikbare weerstandscapaciteit

In de tabel 2 hieronder is de berekening gemaakt van de beschikbare weerstandscapaciteit. Onvoorzien wordt niet meegenomen aangezien dit bedrag vaak in het begrotingsjaar wordt aangewend voor niet begrote kosten, niet zijnde risico's. Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit moet een vergelijk worden gemaakt met de tariefstellingen OZB 2017 ten opzichte van 2018. Het verschil tussen 2017 en 2018 mag niet hoger zijn dan de macronorm. De macronorm is door het Rijk ingesteld als plafond aan procentuele stijging van de gemeentelijke belastingen (OZB). Voor 2018 is die vastgesteld op 3,1% (mei-circulaire 2017). Door de herindeling en de daaraan verbonden harmonisatie is een toets aan de macronorm ten opzichte van de tarieven 2017 niet realistisch.

	Capaciteit	Bedrag
A.	Algemene reserve	€ 8.016.524
B.	Onbenutte belastingcapaciteit	€ 0
C.	Onvoorzien	€ 0
D.	Totaal (A+B+C)	€ 8.016.524

VI. Benodigde weerstandscapaciteit

Kijken we naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, dan kunnen we concluderen dat de risico's die gemitigeerd zijn, niet meer opgenomen hoeven te worden in de risicoparagraaf (BBV artikel 11). In het geval van de maatregel 'accepteren' moeten deze uiteraard wel opgenomen worden in de risicoparagraaf. In het geval dat een risico voor een gedeelte gemitigeerd is, zal het restant risico opgenomen moeten worden in de risico paragraaf. Het totale bedrag aan risico's is € 5.676.284 (zie volgende pagina voor een totaaloverzicht van de risico's). Daarvan uitgaande bedraagt de ratio van het weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit) voor Midden-Groningen 1,4 .

VII. Financiële kengetallen

Het doel van het opnemen van de kengetallen is om de raad een betere onderbouwing te geven over het oordeel van het structureel en reëel sluitend zijn van de begroting.

De **netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)** geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

De **gecorrigeerde netto schuldquote** laat zien wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Het **Solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De **Grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.

De **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

De **Belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

VIII. Overzicht risico's

Aan de hand van een lijst met mogelijke onderwerpen zijn de grootste risico's voor de gemeente in beeld gebracht. De risico's zijn nu beoordeeld aan de hand van de uitgangspunten zoals hiervoor benoemd.

	Risico	Maximaal risico	Structureel /Incidenteel	Effect	Kans	Risicobedrag
1	GreX / IJsbaan	€ 4.100.000	Incidenteel	€ 4.100.000	25%	€ 1.025.000
2	GreX/ Stadscentrum Hoogezand	€ 2.700.000	Incidenteel	€ 2.700.000	25%	€ 424.500
3	SOK Noordelijk deel Stadscentrum Hoogezand	€ 501.000	Incidenteel	€ 501.000	50%	€ 250.500
4	GreX De Molenstreek verkoop	€ 1.100.000	Incidenteel	€ 1.100.000	50%	€ 550.000
5	GreX De Molenstreek herijking	€ 1.300.000	Incidenteel	€ 1.300.000	30%	€ 390.000
6	MVA De Vosholen deelplan	€ 1.885.136	Incidenteel	€ 1.885.136	25%	€ 471.284
7	GreX Rengers	€ 3.700.000	Incidenteel	€ 3.700.000	10%	€ 370.000
8	Sociaal Domein (jeugdzorg)	€ 1.295.000	Structureel	€ 2.590.000	50%	€ 1.295.000
8	Gewaarborgde geldleningen	€ 1.800.000	Incidenteel	€ 1.800.000	50%	€ 900.000
	Totaal					€ 5.676.284